Quickscan flora en fauna

Aeneas Mackaylaan te Ophemert

Gemeente Neerijnen

croonenburo5

Quickscan flora en fauna

Aeneas Mackaylaan te Ophemert

Gemeente Neerijnen

Colofon

Datum:
19 juni 2015

Projectgegevens:
Projectnummer 0253355.00

Auteur(s):
J. Buijks
M. L. Braad

croonenburo5

Vestiging Oosterhout
Beneluxweg 125
4904 SJ Oosterhout
T: +31 (0)162 48 75 00
www.croonenburo5.com

Vestiging Maastricht
Louis Loyensstraat 5
6221 AK Maastricht
T: +31 (0)43 325 32 23
info@croonenburo5.com

CroonenBuro5 is aangesloten bij
het Netwerk Groene Bureaus

NGB

Inhoud

Inhoud **1**

1 Inleiding **1**
1.1 Aanleiding 1
1.2 Doel 2
1.3 Leeswijzer 2

2 Natuurwetgeving en -beleid **3**
2.1 Algemeen 3
2.2 Natuurnetwerk Nederland en Natuurbeschermingswetgebieden 3
2.3 Flora- en faunawet 3

3 Gebiedsbeschrijving **5**
3.1 Huidige situatie 5
3.2 Toekomstige situatie 5

4 Methode **7**
4.1 Bureaustudie 7
4.2 Terreinbezoek 8

5 Onderzoeksresultaten **9**
5.1 Resultaten bureaustudie 9
5.2 Resultaten verkennend terreinbezoek 11

6 Toetsing aan de natuurwetgeving **15**
6.1 Toetsing effect op beschermde gebieden 15
6.2 Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet 15

7 Conclusies en aanbevelingen **19**
7.1 Conclusies 19
7.2 Kansen voor de natuur 20

8 Bronnen **21**
8.1 Boeken en rapporten 21
8.2 Websites 21

Bijlagen:
Bijlage 1: Natuurnetwerk Nederland en Natuurbeschermingswet 1998
Bijlage 2: Flora- en faunawet

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Neerijnen is voornemens bouwmogelijkheden op te nemen voor maximaal twee nieuwe woningen op een perceel ten noordwesten aan de Aeneas Mackaylaan te Ophemert. Om het voornemen mogelijk te maken is er een bestemmingsplanprocedure nodig. Mede ter onderbouwing voor dit nieuwe bestemmingsplan dient in beeld gebracht te worden wat de effecten van de ontwikkeling op de natuurwaarden zijn op de locatie. In het kader hiervan is voorliggende QuickScan uitgevoerd.

Ruimtelijke plannen, waaronder bestemmingsplannen, dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving, met name de Flora- en fauna-wet, Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen EHS) en de Natuurbeschermingswet 1998. Er mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties vanuit de actuele natuurwetgeving. Dit wordt gedaan op basis van een quickscan. In deze rapportage zijn de resultaten van de quickscan beschreven. In Figuur 1 is de globale ligging van de locatie weergegeven.

Figuur 1 Ligging van het plangebied (rood omrand) in de omgeving (bron: Globespotter).

1.2 Doel

In ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden. Er dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. Het doel van voorliggende QuickScan is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet, NNN en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.3 Leeswijzer

In de inleiding wordt beschreven waarom deze quickscan is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens wordt in hoofdstuk twee algemene informatie verwoord over de natuurwetgeving, waaronder de Flora- en faunawet, Natuurnetwerk Nederland en de Natuurbeschermingswet 1998. In hoofdstuk drie wordt de huidige en toekomstige situatie van het plangebied beschreven en de ligging ten opzichte van de NNN en Natuurbeschermingswetgebieden (Natura 2000, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands). In hoofdstuk vier wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze quickscan omschreven. In hoofdstuk vijf staan de resultaten van deze quickscan flora en fauna. Deze zijn onderverdeeld in de resultaten van de literatuurstudie en het terreinbezoek. In hoofdstuk zes worden de resultaten uit hoofdstuk vijf getoetst aan de Flora- en faunawet, NNN en Natuurbeschermingswet 1998. Hieruit komen conclusies en aanbevelingen voort, die worden omschreven in hoofdstuk zeven. Het laatste hoofdstuk geeft de gebruikte bronnen voor dit onderzoek weer. Achter dit hoofdstuk bevinden zich twee bijlagen, die algemene informatie verschaffen met betrekking tot het Natuurnetwerk Nederland, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet.

2 Natuurwetgeving en -beleid

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Natuurnetwerk Nederland en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en het NNN en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

2.2 Natuurnetwerk Nederland en Natuurbeschermingswetgebieden

In 2014 is het rijk overgestapt van de naamgeving Ecologische Hoofdstructuur naar Natuurnetwerk Nederland (NNN), in de wet blijft de oude naamgeving nog gehandhaafd. Het NNN is de kern van het natuurbeleid. Het NNN is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst.

Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van het NNN en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het ‘Nee, tenzij’-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied aantasten.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Natuurnetwerk Nederland en de Natuurbeschermingswet 1998 wordt verwezen naar Bijlage 1.

2.3 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet wordt verwezen naar Bijlage 2.

3 Gebiedsbeschrijving

3.1 Huidige situatie

Het plangebied is in het oosten van Ophemert gelegen aan de Aeneas Mackaylaan. Het plangebied bestaat voornamelijk uit akkerland. Een deel van het plangebied wordt gebruikt als waterberging. In het oosten, zuiden en westen wordt het plangebied begrensd door watergangen.

Ter verduidelijking is de ligging en begrenzing van het plangebied weergegeven in onderstaande afbeelding (Figuur 2).

Figuur 2. Globale ligging plangebied rood omrand (bron: globespotter).

3.2 Toekomstige situatie

De gemeente is voornemens bouwmogelijkheden op te nemen voor maximaal twee nieuwe woningen binnen het plangebied aan de Aeneas Mackaylaan te Ophemert. De aanwezige A-watergang en de aangelegde waterberging blijven beiden behouden. Middels een duiker op één plaats zal de toegang tot het perceel gerealiseerd worden. Om dit voornemen mogelijk te maken wordt het huidige bestemmingsplan herzien. De definitieve inrichting van het plangebied is vooralsnog niet bekend.

4 Methode

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedsfeer van het project;
- Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.1 Bureaustudie

Bij de toetsing is alleen gekeken naar de zwaar beschermde (Tabel 3) en overig beschermde (Tabel 2) soorten uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn, Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Treedt effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd, zijn:

- www.telmee.nl;
- Landelijke verspreidingsatlassen;
- Regionale verspreidingsatlassen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ. Gekeken is naar de ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied en naar de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstelllingen kan het effect worden ingeschat. Hiernaast is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van de provincie Gelderland (interactieve kaart EHS), om te bepalen of het plangebied overlapt of grenst aan de NNN. Toetsing vindt plaats aan de hand van de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN (LNV, 2007).

Met behulp van landelijke verspreidingsatlassen is nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend.

4.2 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemd bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 11 juni 2015 is een verkennend terreinbezoek aan het gebied afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Aan de hand van de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een nader onderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Onderzoeksresultaten

5.1 Resultaten bureaustudie

De resultaten van de bureaustudie en het terreinbezoek worden besproken in dit hoofdstuk. In hoofdstuk 6 worden de effecten van de voorgenomen ontwikkeling op de aanwezige beschermde gebieden en de te verwachte soorten beschreven.

5.1.1 Ligging NNN en beschermde gebieden

Natuurnetwerk Nederland

Gebaseerd op de interactieve kaart behorend bij de Omgevingsverordening Gelderland maakt het plangebied geen onderdeel uit van het Gelders Natuurnetwerk (onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS)). Het meest nabij gelegen gebied vallend onder het NNN bevindt zich op een afstand van circa 450 meter (Figuur 3).

Figuur 3. Ligging plangebied (rood omrand) t.o.v. het NNN. Donkergroen: Gelders Natuurnetwerk. Lichtgroen: Groene ontwikkelingszone (Provincie Gelderland, 2014).

Natura 2000-gebieden.

Het plangebied bevindt zich niet binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied. In de directe omgeving van het plangebied is het Natura 2000-gebied “Rijntakken” gelegen. Het Natura 2000-gebied bevindt zich op circa 450 meter ten zuiden van het plangebied. (Figuur 4)

Figuur 4. Ligging plangebied (rood omrand) t.o.v. Natura 2000. Blauw gestreept: Habitatrichtlijngebied. Rood gestreept: Vogelrichtlijngebied (bron: http://natura2000.eea.europa.eu/#).

5.1.2 Voorkomen beschermde soorten Flora- en faunawet

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond het plangebied voorkomen, is de landelijke databank voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen.

Volgens telmee.nl komen in het plangebied en omgeving soorten voor van diverse soortgroepen. Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermde soorten is verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen broedvogels (SOVON, 2002), zoogdieren (Limpens *et al*., 2010), reptielen en amfibieën (www.ravon.nl) en insecten (www.Naturalis.nl).

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie uit atlassen (5 x 5 kilometerhok) blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn aangetroffen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermde (Tabel 2 en 3 Flora- en faunawet) soorten. Vogels zijn onderverdeeld in jaarrond beschermde soorten (categorie 1-4) en niet jaarrond beschermde soorten (categorie 5). Gekeken is naar de verspreiding van categorie 1-4 soorten en soorten van categorie 5 die mogelijk zeldzaam zijn in de omgeving van het plangebied.

Op de site telmee.nl (2009-2015) en in overige bronnen worden de volgende waarnemingen vermeld voor de directe omgeving van het plangebied (Flora- en faunawetsoorten Tabel 2, 3 of soorten met jaarrond beschermde nesten):

Vogels
Categorie 1-4 (nesten jaarrond beschermd): boomvalk, buizerd, gierzwaluw, huismus, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer en steenuil.

Categorie 5: er zijn geen omstandigheden te verwachten die nesten van categorie 5-soorten rechtvaardigen tot jaarrond beschermde nesten.

Zoogdieren
Zwaarder beschermd: bever en gewone dwergvleermuis.

Reptielen/amfibieën
Zwaarder beschermd: kamsalamander, heikikker en poelkikker.

Vlinders
Zwaarder beschermd: geen waarnemingen van zwaarder beschermde soorten.

Libellen
Zwaarder beschermd: geen waarnemingen van zwaarder beschermde soorten.

Vissen
Zwaarder beschermd: kleine modderkruiper, grote modderkruiper en bittervoorn.

Flora
Zwaarder beschermd: veldsalie en wilde marjolein.

Uit andere soortgroepen zijn geen beschermde soorten zoals genoemd in tabellen 2 en 3 van de Flora- en faunawet aangetroffen.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

5.2 Resultaten verkennend terreinbezoek

Op 11 juni (19 ^{o}C, zonnig; knmi.nl) is een eenmalig terreinbezoek aan het plangebied afgelegd door een deskundig ecoloog van CroonenBuro5. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen.

Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het plangebied.

Het plangebied bestaat grotendeels uit akkerland. Het plangebied wordt in het oosten, zuiden en westen begrensd door een watergang. In de oostelijke hoek van het plangebied ligt een waterbergingsgebied. Aan de rand van het plangebied en de Aeneas Mackaylaan ligt een berm met een lage bomenrij.

Akkerland

Het akkerland is ingezaaid met tarwe dat op het moment van het terreinbezoek circa 80 centimeter hoog stond (Figuur 5). Aan de randen van het akkerland staan enkele algemene soorten als brandnetel, kleefkruid, haagwinde, paardenstaart en reukloze kamille. Tijdens het terreinbezoek zijn geen zwaarder beschermde plantensoorten aangetroffen. Voor deze soorten zijn binnen het biotoop geen geschikte standplaatsfactoren aanwezig. Het voorkomen van deze soorten, zoals uit de bureaustudie naar voren gekomen soorten, wordt uitgesloten.

Figuur 5 Impressie akkerland biotoop.

Sloot en waterberging

De sloten en waterbergingsgebied zijn circa 70 centimeter diep. Het water is helder en er is een goed ontwikkelde onderwatervegetatie aanwezig (Figuur 6). Op het water drijft een grote hoeveelheid eendenkroos. Met name de sloten in het zuiden en westen zijn er volledig mee begroeid. De oevers zijn over het algemeen vrij steil en sterk begroeid met grassen, biezen en soorten als brandnetel, echte valeriaan en schermkruid. In het midden van het waterbergingsgebied heeft een koppel meerkoeten een nest. Het koppel heeft één jong. Ook is er een wilde eend met jongen aangetroffen tijdens het terreinbezoek. Uit de bureaustudie is gebleken dat de bever mogelijk voorkomt in de omgeving van het plangebied. De watergangen in het plangebied zijn niet geschikt als leefgebied voor deze soort. In de omgeving van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied ‘Rijntakken’. Dit gebied biedt geschikt leefgebied voor de bever. Het voorkomen van de bever binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

Figuur 6. Impressie sloten biotoop. Links: waterbergingsgebied. Rechts: Sloot met sterk begroeide oever.

Tijdens het terreinbezoek zijn de watergangen bemonsterd met een Ravon schepnet. Er zijn twee bastaardkikkers en enkele larven van het groene kikker complex gevangen. In het water zijn ook grotere vissen waargenomen. Op basis van de aanwezigheid van grotere (roof)vissen worden zwaarder beschermde, biotoop kritische, amfibieën (zoals de uit de bureaustudie verwachte kamsalamander, heikikker en poelkikker) worden niet verwacht in deze wateren.

Uit de bureaustudie blijkt dat de bittervoorn en de grote en kleine modderkruiper mogelijk voorkomen in de omgeving van het plangebied. Tijdens de bemonstering van de watergangen zijn deze soorten niet aangetroffen. Het voorkomen van de bittervoorn kan, mede door het ontbreken van zoetwatermossels, uitgesloten worden. Echter het voorkomen van de kleine en grote modderkruiper kan niet met zekerheid uitgesloten worden. In het voorgenomen plan zullen de watergangen en het waterbergingsgebied behouden blijven. Er zal daardoor geen (essentieel) leefgebied van deze soorten verloren gaan.

Lage bomenrij

Deze bomenrij van maximaal twee meter hoog bestaat voornamelijk uit els (Figuur 7). In geen van de bomen zijn (oude, in aanbouw zijnde of nieuwe) nesten aangetroffen van algemeen voorkomende vogelsoorten of van soorten die een vermelding kennen op de "Aangepaste lijst met jaarrond beschermde vogelnesten" (zoals van de uit de bureaustudie verwachte soorten). Op basis van de aangetroffen biotopen worden jaarrond beschermde nesten ook niet verwacht.

De bomen zijn te laag om als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen te dienen. Tevens zijn in de bomen geen holen en gaten aangetroffen. Daarnaast is de bomenrij ook te laag om te functioneren als vliegroute. Door het ontbreken van bebouwing en unieke groenelementen kan het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen uitgesloten worden. Mogelijk wordt het plangebied gebruikt als foerageergebied voor vleermuizen.

Figuur 7 Impressie bomenrij en berm biotoop.

Berm

De berm waar bovengenoemde bomenrij in staat is recentelijk gemaaid (Figuur 7). In de berm zijn algemene soorten aangetroffen zoals kleefkruid, schermkruid, boterbloem, brandnetel, herderstasje en smeerwortel. Tijdens het terreinbezoek zijn geen zwaarder beschermde plantensoorten aangetroffen. Voor deze soorten zijn binnen het biotoop geen geschikte standplaatsfactoren aanwezig. Het voorkomen van deze soorten, zoals uit de bureaustudie naar voren gekomen soorten, wordt uitgesloten.

Soorten waarvoor geen biotoop aanwezig is

Uit de bureaustudie komen het heideblauwtje en keizersmantel naar voren. De keizersmantel komt voor langs kruidenrijke (met hoge dichtheid aan viooltjes) bosranden, kapvlakten en bospaden. Het heideblauwtje komt enkel voor in heide vegetaties. Beide biotopen ontbreken binnen het plangebied. Het voorkomen van het heideblauwtje en keizersmantel binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

6 Toetsing aan de natuurwetgeving

6.1 Toetsing effect op beschermde gebieden

6.1.1 Natuurnetwerk Nederland

Voor wat betreft het NNN in Gelderland is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. In de Omgevingsverordening Gelderland is er geen sprake van een compensatieplicht bij indirecte effecten (ofwel externe werking) op een gebied vallend onder het Gelders Natuurnatuurnetwerk (Provincie Gelderland, 2014). In het plangebied is geen sprake van ruimte beslag binnen het NNN. Er worden daarom geen belemmeringen verwacht vanuit het NNN.

6.1.2 Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied bevindt zich niet binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied. In de directe omgeving van het plangebied is het Natura 2000-gebied “Rijntakken” gelegen. Het plangebied bevindt zich op circa 450 meter afstand van dit Natura 2000-gebied.

Op een dergelijke afstand van een Natura 2000-gebied kunnen projecten, via de emissie van stikstof, mogelijk bijdragen aan de stikstofdepositie op beschermde habitattypen. Stikstofdepositie kan, in de vorm van verzuring en vermesting, een negatief effect hebben op de kenmerken en waarden van deze habitattypen. De nieuwe woningen dragen echter niet wezenlijk bij aan de stikstofdepositie. Geconcludeerd wordt dat op basis van de omvang van de voorgenomen ontwikkelingen, in combinatie met de afstand tot het Natura 2000-gebied, significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen uitgesloten kunnen worden. Er zijn geen belemmeringen vanuit de Natuurbeschermingswet 1998.

6.2 Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet

6.2.1 Effecten Tabel 2 en 3 soorten

Broedvogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Het bouwrijp maken van het perceel dient bij voorkeur te gebeuren buiten het broedseizoen. Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden c.q. zijn voor (broed)vogels.

Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecoloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied of de directe omgeving wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld of aangepast te worden tot nadat de nesten niet meer in gebruik zijn.

Jaarrond beschermde nesten

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten.

Tijdens het terreinbezoek zijn geen sporen, nesten of braakballen aangetroffen van categorie 1-4-vogelsoorten. Effecten op deze vogelsoorten kunnen worden uitgesloten.

Categorie 5-vogelsoorten

Naast soorten met jaarrond beschermde nesten zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5-soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de directe omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de directe omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen.

Alle vogelnesten (ook die van categorie 5-vogelsoorten die geen jaarrond bescherming genieten) zijn beschermd tijdens het broedseizoen (globaal half maart tot juli).

Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Bij het amoveren van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, holen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

Binnen het plangebied zijn geen gebouwen en/of bomen aanwezig met daarin gaten, kieren en/of holen die aangetast worden in het kader van het voorgenomen plan. Mogelijk wordt het plangebied gebruikt als foerageergebied. Het plangebied vormt gezien de geringe omvang en de afwezigheid van unieke groene elementen ten opzichte van de omgeving, een foerageergebied van minimaal belang. In de omgeving is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Tevens wordt verwacht dat in de nieuwe situatie groenelementen aangeplant worden die als foerageergebied kunnen dienen voor vleermuizen. De voorgenomen ontwikkeling heeft geen negatief effect op het foerageergebied van vleermuizen.

In alle redelijkheid kan worden gesteld dat het voorgenomen plan weinig of geen effect zal hebben op de vleermuisactiviteiten binnen en rondom het plangebied. Voor wat betreft vleermuizen zijn er geen belemmeringen ten aanzien van de Flora- en faunawet.

Overige zwaarder beschermde zoogdieren
Er zijn geen overige zwaarder beschermde zoogdieren aangetroffen of verwacht in het plangebied. Het plangebied herbergt geen geschikt biotoop voor deze soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Reptielen en amfibieën
Uit de bureaustudie blijkt dat de zwaarder beschermde alpenwatersalamander, boomkikker, heikikker, poelkikker en levendbarende hagedis in de omgeving van het plangebied voorkomen. Het plangebied biedt echter geen geschikte biotopen voor deze, of andere, biotoop kritische amfibieën en reptielen. Effecten op zwaarder beschermde amfibieën en reptielen zijn uitgesloten.

Vissen
Uit de bureaustudie blijkt dat de zwaarder beschermde bittervoorn, kleine modderkruiper en grote modderkruiper in de omgeving van het plangebied voorkomen. Het plangebied biedt echter geen geschikte biotopen voor deze, of andere, biotoop kritische vissoorten. Effecten op zwaarder beschermde vissen zijn uitgesloten.

Planten
Uit de bureaustudie blijkt dat de zwaarder beschermde beenbreek, gevlekte orchis, jeneverbes, kleine zonnedauw, klokjesgentiaan, rietorchis, ronde zonnedauw, maretak, prachtklokje, steenanjer, veldsalie, waterdrieblad, wilde gagel en wilde marjolein in de omgeving van het plangebied voorkomen. Het plangebied biedt echter geen geschikte standplaatsfactoren voor deze, of andere, zwaarder beschermde planten. Effecten op zwaarder beschermde planten zijn uitgesloten.

Vlinders
Uit de bureaustudie blijkt dat de zwaarder beschermde keizersmantel en heideblauwtje in de omgeving van het plangebied voorkomen. Het plangebied biedt echter geen geschikte standplaatsfactoren voor deze, of andere, zwaarder beschermde vlinders. Effecten op zwaarder beschermde vlinders zijn uitgesloten.

Libellen
Uit de bureaustudie zijn geen zwaarder beschermde libellen naar voren gekomen. Het plangebied biedt geen geschikte biotopen voor zwaarder beschermde, biotoop kritische, libellensoorten. Effecten op zwaarder beschermde libellen zijn uitgesloten.

6.2.2 Advies vervolgstappen

Er hoeven geen vervolgstappen ondernomen te worden in het kader van de Flora- en faunawet. Wel dient rekening gehouden te worden met algemene broedvogels.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

7.1.1 Beschermde natuurgebieden

Voor wat betreft het NNN is er bij directe aantasting sprake van vervolgstappen in de vorm van compensatie. Er is geen sprake van een ruimtebeslag op het NNN. In de Omgevingsverordening Gelderland is er geen sprake van compensatieplicht bij een externe werking op het NNN (Provincie Gelderland, 2014). Er is daarom geen noodzaak voor een compensatieplan.

Het plangebied bevindt zich niet binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied. In de directe omgeving van het plangebied is het Natura 2000-gebied “Rijntakken” gelegen op een afstand van circa 450 meter. Op basis van de aard van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen, in combinatie met de afstand tot het Natura 2000-gebied, kunnen significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen op voorhand worden uitgesloten.

7.1.2 Beschermde soorten

Tabel 2 en 3-soorten

In het plangebied zijn geen zwaarder beschermde soorten (Tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet) aangetroffen of verwacht die het voorgenomen plan te Ophemert wezenlijk kunnen beïnvloeden. Vanuit de Flora- en faunawet zijn er geen belemmeringen voor de bestemmingsplanwijziging ten behoeve van de voorgenomen ontwikkelingen.

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Binnen het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Effecten van de voorgenomen ontwikkeling op jaarrond beschermde nesten zijn uitgesloten.

Algemene broedvogels

Voor de voorgenomen werkzaamheden waarbij groenelementen verwijderd of aangepast worden, dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen (globaal half maart tot en met juli).

Er zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde indien ten minste één van de volgende maatregelen genomen worden:

1. De werkzaamheden aan de groenelementen worden buiten het broedseizoen uitgevoerd (voorkeursmaatregel). Of in deze periode wordt het plangebied ongeschikt gemaakt voor broedvogels.
2. Het plangebied wordt kort voor aanvang van de werkzaamheden door een erkende ecoloog gecontroleerd op actuele broedgevallen; bij gebleken aanwezigheid van broedende vogels moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot na het broedseizoen.

In Tabel 7.1 is een overzicht weergegeven van de aanwezigheid van zwaarder beschermde soorten, de te nemen maatregelen en de noodzaak tot ontheffing.

Tabel 7: Mogelijk voorkomen van en effecten op beschermde soorten in het plangebied en de noodzaak voor ontheffing.

Soortgroep/ soort	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffing noodzakelijk?	Bijzonderheden/ opmerkingen
Broedvogels algemeen	Mogelijk	Nee	Nee	Werken buiten broedseizoen of locatie ongeschikt maken voor nesten voorafgaand het broedseizoen.

7.2 Kansen voor de natuur

7.2.1 Vleermuizen

In het toekomstige ontwerp kan rekening gehouden worden met vleermuizen door verlichting te gebruiken die minder verstorend is voor vleermuizen. Lage armaturen met wit licht die naar beneden uitstralen vormen geen belemmering voor vleermuizen en zouden gebruikt kunnen worden.

7.2.2 Vogels

Huismussen zijn kenmerkende stadsvogels. In de nieuwe situatie kunnen daarom speciaal voor deze beschermde en in aantal teruglopende soort nestkasten worden aangeboden. Zo kunnen bijvoorbeeld kasten van Vivara[1] worden aangeboden en verspreid over de te realiseren woningen worden opgehangen. Deze verblijfplaatsen moeten niet te heet worden in de middagzon: bij voorkeur hebben de locaties een noord of oost expositie of een ligging in de schaduw van een dakgoot of iets desgelijks.

1 Vivara.nl *'Nestkast voor de Huismus'*

8 Bronnen

8.1 Boeken en rapporten

- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, (2006). De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna Deel 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey-Nederland. Leiden.

- Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie) (2009). *De Amfibieën en Reptielen van Nederland.* Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

- EIS-Nederland/De Vlinderstichting/Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2007). *Waarnemingenverslag Dagvlinders, nachtvlinders en libellen.*

- Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). *Vleermuizen en planologie.* Zoogdiervereniging, Arnhem.

- Provincie Gelderland, 2014. Omgevingsverordening Gelderland. 2014-09-24, vastgesteld. Beschikbaar via https://gldanders.planoview.nl/planoview/.

- SOVON, (2002). *Atlas van de Nederlandse broedvogels.* SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij/Naturalis/EIS – Nederland.

8.2 Websites

- https://globespotter.cyclomedia.com/
- www.vlinderstichting.nl
- www.maps.google.nl
- www.ravon.nl
- www.sovon.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.telmee.nl

Bijlage 1

Natuurnetwerk Nederland

Natuurbeschermingswet 1998

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

In 2014 is er een nieuwe naamgeving voor de ecologische hoofdstructuur (EHS) benoemd: het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Hierna volgt een algemene beschrijving van het Natuurnetwerk Nederland.

Algemeen Natuurnetwerk Nederland

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

In het NNN liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45%van alle hectares NNN op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2014 werd deze term vervangen door NNN door staatssecretaris Dijksma van het ministerie van EZ.

Netwerk van gebieden

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet
Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden
De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:
— Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
— beschermde natuurmonumenten;
— wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik
Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaatshadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:
— verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
— verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Bijlage 2

Flora- en faunawet

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet
Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling
Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode
Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3
Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.
Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Wanneer mitigerende maatregelen vol-

doende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekend dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht
In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij RVO voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij RVO van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn,

zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. RVO zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij RVO bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (voormalig Ministerie van LNV). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

1 het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
2 de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.